

عنوان مقاله:

شاخص های مدیریت آب گندم در دو سامانه آبیاری سطحی و بارانی (مطالعه موردی بالادست حوضه آبریز کرخه)

محل انتشار:

نشریه آبیاری و زهکشی ایران، دوره 18، شماره 2 (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 9

نویسندگان:

محمد مهدی نخجوانی مقدم - موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی

شهرام اشرفی - استادیار موسسه تحقیقات فنی و مهندسی و کشاورزی، سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران

سالومه سپهری - عضو هیات علمی بخش آبیاری و زهکشی موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی

خلاصه مقاله:

تعیین و تحلیل شاخص های مدیریت آب برای محصولات زراعی کشور، نقش مهمی در برنامه ریزی های بخش کشاورزی دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی شاخص های مدیریت مصرف آب در دو سامانه آبیاری سطحی و بارانی برای محصول گندم در منطقه بالادست حوضه کرخه و به طور خاص دشت هنام در استان لرستان انجام شد. بر این اساس ۱۴ مزرعه گندم در منطقه مذکور انتخاب و در طول دو فصل زراعی مورد پایش زراعی و آبی قرار گرفتند. حجم آب آبیاری گندم در مزارع منتخب با اندازه گیری دبی جریان و با ثبت برنامه آبیاری اندازه گیری شد. نیاز آبی گندم نیز با روش پنمن مانیتیت فائو و با اعمال ضرایب گیاهی و احتساب بارندگی موثر برآورد گردید. در پایان فصل زراعی و پس از اندازه گیری عملکرد دانه گندم در مزارع منتخب، مقادیر بهره وری آب آبیاری و بهره وری آب کاربردی گندم (با لحاظ کردن میزان بارش موثر) تعیین گردید. نتایج پایش زراعی و آبی مزارع منتخب نشان داد که نوع مدیریت زراعی، آبی و کودی کشاورزان نقش مهمی در میزان دانه تولیدی ایفا کرده بود. هم چنین اثر سامانه آبیاری بر عملکرد، حجم آب آبیاری و بهره وری آب گندم در سطح پنج درصد معنی دار شد. میانگین عملکرد محصول، حجم آب آبیاری و بهره وری آب آبیاری و بهره وری آب کاربردی گندم در سامانه آبیاری بارانی به ترتیب برابر ۶۸۴۵ کیلوگرم در هکتار، ۲۳۲۵ مترمکعب در هکتار، ۳ و ۵۲/۱ کیلوگرم بر مترمکعب و در سامانه سطحی به ترتیب برابر ۵۰۰۰ کیلوگرم در هکتار، ۳۲۳۷ مترمکعب در هکتار، ۳/۱ و ۹۴/۰ کیلوگرم بر مترمکعب بود. پایش برنامه آبیاری در مزارع گندم منتخب نشان داد که کشاورزان گندم را به طور متوسط ۴۱ درصد کمتر از نیاز واقعی، آبیاری نمودند. یکی از دلایل مهم این امر، توجه خاص کشاورزان منطقه به کاشت محصولات با سودآوری بالا نظیر یونجه و شبدر علی رغم نیاز آبی بیشتر محصولات مذکور نسبت به گندم است.

کلمات کلیدی:

آبیاری، بهره وری آب، گندم، هنام

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2028449>

